

BOSNA HERSEK BİLGİ NOTU

AĞUSTOS 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK
GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

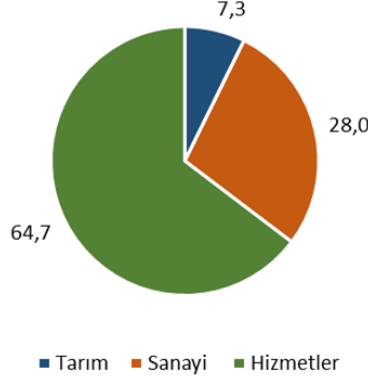
GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	20,0	22,4	23,4
Büyüme	%	-3,1	7,1	2,5
Nüfus	Milyon Kişi	3,5	3,5	3,5
Kişi Başı Gelir	USD	5.721	6.440	6.726
Enflasyon	%	-1,1	1,8	5,9
İşsizlik Oranı	%	15,9	15,8	15,7
Cari Denge / GSYH	%	-3,8	-2,4	-5,0
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-4,7	-0,7	-0,2
İhracat	Milyar USD	6,1	8,6	-
İthalat	Milyar USD	9,9	13,0	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2022, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Bosna Hersek İstatistik Ofisi, Ç12021

Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrıldıktan sonra 1908 yılında Avusturya-Macaristan çatısı altında Birinci Dünya Savaşı'na giren ülke savaşın ardından Yugoslavya Krallığı'nın parçası olmuştur.

Bosna Hersek, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Yugoslavya Federal Sosyalist Cumhuriyeti'nin kurucu cumhuriyetlerden biridir. Yugoslavya Başkanı Tito'nun ölümü ve akabinde Yugoslavya ekonomisinin çökmesiyle ülkeyi oluşturan cumhuriyetler birer birer bağımsızlığını ilan etmiştir. 1992 yılında bağımsızlığını ilan Bosna Hersek, nüfusunun üçte birine yakınını oluşturan Sırların Sırbistan'a bağlanmak istemesi sebebiyle iç karışıklık yaşamıştır. 1992 yılında başlayan ve 1995 yılında Dayton Anlaşması'na kadar devam eden Bosna Sırp savaşında Sırlar tarafından birçok insanlık suçu işlenmiştir.

1996 sonrası üçlü ulusal başkanlık sistemine geçen ülke, dış yardımların etkisiyle altyapısını toparlamaya çalışsa da savaşın ardında yıkık bir ekonomi kalmıştır. Uluslararası yardımlar ekonominin gelişmesinde yardımcı olurken 2008 Küresel Finansal Kriz sonrası yardımların azalmasıyla ekonomi kendi dinamikleriyle baş başa kalmıştır.

Topraklarının üçte biri ekili ya da merada olan Bosna-Hersek'te mısır en çok üretilen tarımsal ürün olarak öne çıkmaktadır. Ülkenin kuzeyinde sınır bölgesinde bulunan Sava Nehri en verimli arazi olarak öne çıkmaktadır. Patates, buğday, erik, lahana ve elma diğer önemli tarımsal ürünlerdir. Tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payı %7,3, istihdam içerisindeki payı ise %7 seviyesindedir. Adriyatik denizine kıyısı olan ülkede çoğunlukla alabalık yakalanırken ülkenin tek denize açılan kıyısı Neum'dur.

Dünya'da en fazla linyit kömürü üretilen on beşinci ülke Bosna Hersek'tir. Dünyaya kıyasla az da olsa 800 bin ton demir çıkarılan ülkede boksit, kaolin, alçı taşı, alüminyum, kurşun çıkarılan diğer önemli madenlerdendir.

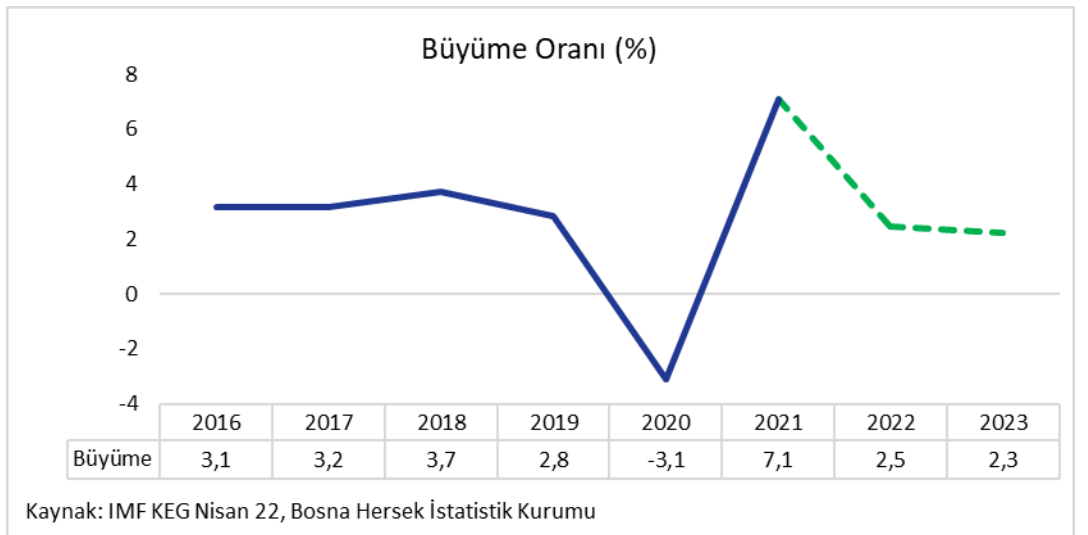
İmalat sanayinde gıda sektörü öne çıkarken basit metaller, işlenmiş metaller, ağaç ve ağaç ürünleri imalatları öne çıkmaktadır. Sanayinin milli gelir içerisindeki payı %28 seviyesinde olurken istihdamın payı ise %35 seviyesindedir.

Bosna Hersek'te hizmetler sektörünün payı %65 seviyesindedir. Salgın öncesinde 2019 yılında 1,9 milyon turist ağırlayan ülkeye 2020 yılında sadece 200 bin turist gelmiştir.

BÜYÜME:

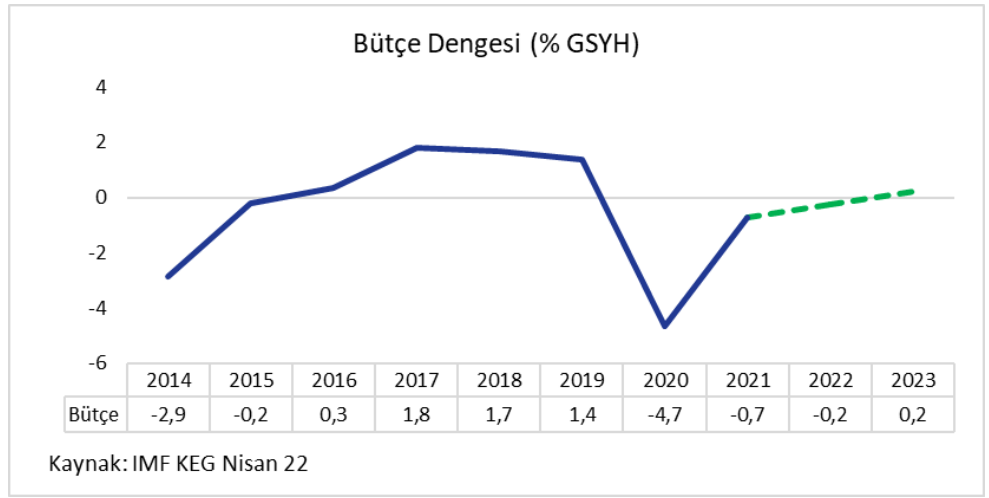
2000 ile 2008 yılları arasında yılda ortalama %4,8 büyüyen ülke 2008 Küresel Finansal Krizi'nin etkisiyle %0,8 daralmıştır. 2009 ve 2010 yıllarında büyüme aynı oranda gerçekleşirken 2012 yılında ekonomi %0,7 daralmıştır. Bosna ekonomisinin 2019 yılında 20 milyar USD'lik bir ekonomi olduğu göz önünde bulundurulduğunda 2013 ile 2019 yılları arasında %2,8'lik düşük bir büyüme oranı yakalanmıştır. Buna karşın, 2013 yılında %28 olan işsizlik oranı 2019 yılında %16'ya gerilemiştir. 2020 yılındaki salgın ekonominin %3,1 daralırken imalat sanayi %7,2, taşıma ve konaklama sektörlerinde daralmalar sırasıyla %23 ve %37 olmuştur.

2021 yılında ekonomi %7,1 büyürken imalat sanayi büyümesi %14,4, taşımacılık ve konaklama sektörlerinde büyümeler ise sırasıyla %11,3 ve %19,5 olmuştur. Nisan ayında IMF'nin Bosna Hersek ekonomisinin 2022 büyümesine ilişkin tahmini %2,5 iken Haziran ayında bu oran %3 seviyesine yükselmiştir.

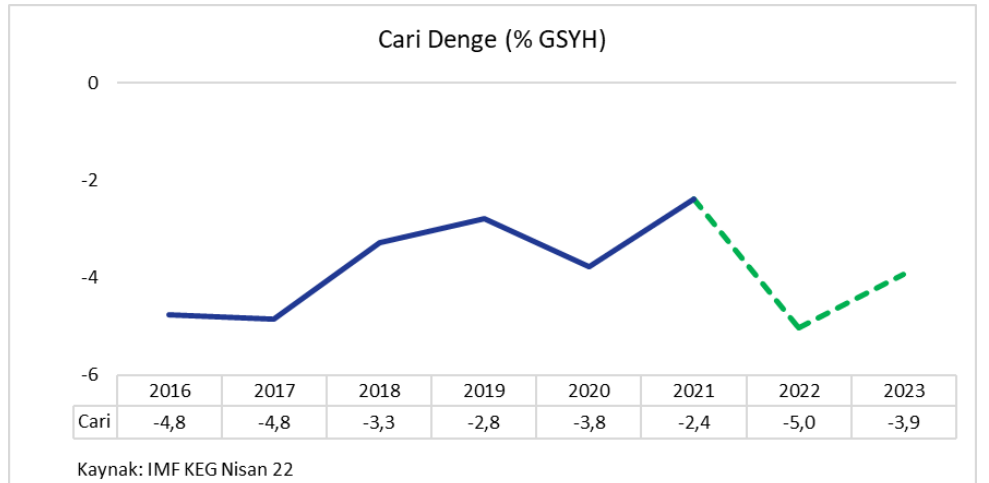
2. BÜTÇE DENGESİ

2014 ve 2015 yıllarında açık veren Bosna Hersek bütçesi, 2016 ile 2019 yılları arasında fazla vermiş, kamu borcu 2014 yılında milli gelire oranla %45 seviyesindeyken 2019 yılında %32,6 seviyesine kadar gerilemiştir. 2020 yılında bütçe giderlerinin %10 artmasıyla bütçe açığı %4,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında salgın sebebiyle bastırılan talebin açığa çıkması, ithalatın artmasına ithalat vergileri üzerinden bütçe gelirlerinin %11 seviyesinde yükselmesine neden olmuştur. Bütçe açığı 2021 yılında %0,7 seviyesine gerilerken kamu borcu %37 seviyesinde gerçekleşmiştir.

3. CARİ DENGESİ

Yurtdışında yaşayan Bosna Herseklilerin ülkelerine gönderdikleri transferler Bosna Hersek'in milli gelirinin %10'una yakındır. 2020 yılında 3 milyar BAM (yaklaşık 1,5 milyar USD) olan transfer gelirleri 2021 yılında bir önceki yıla göre %20 oranında artarak cari açığın gerilemesinde etkili olmuştur. Dış ticareti 2020 yılında milli gelirinin %80'i seviyesinde gerçekleşen dolayısıyla da oldukça açık bir ekonomi olan ülke her yıl GSYH'nin %10 ile %15'i dış ticaret açığı vermektedir. Bu durum, Bosna Hersek'e gelen transferlere rağmen ülkenin cari açık vermesine neden olmaktadır.

4. SWOT ANALİZİ

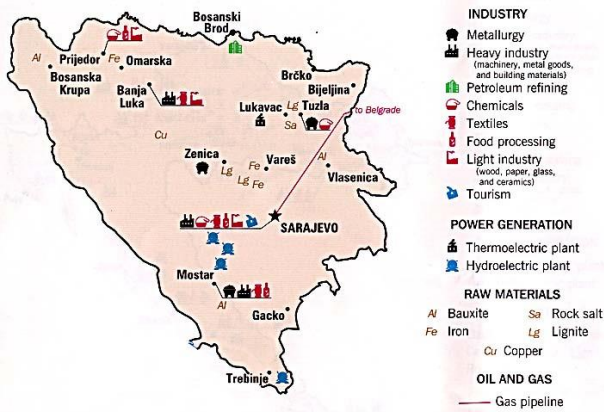
Güçlü Yönleri: Para kurulunun euroya sabitlenmesi, Bosna-Hersek'te kilit bir ekonomik çapa olmaya devam etmektedir. Merkez bankası ile birlikte ülke çapında önemli bir ekonomik kurum sağlamaktadır. Yurtiçi bankacılık sektörü, salgın ve toparlanma dönemi boyunca nispeten istikrarlı kalmıştır. Büyük ölçüde özel tüketim ve altyapı harcamaları tarafından desteklenen yüksek siyasi risklere rağmen ekonomik faaliyet nispeten dirençli kalmıştır.

Zayıf Yönleri: Siyasi ve etnik bölünmeler, bölgesel hükümetlerin çok ihtiyaç duyulan ekonomik ve piyasa reformları üzerinde anlaşmasını zorlaştırmaktadır. Bosna'nın kurumsal düzenlemelerinin karmaşıklığı, yeterli koordinasyondan yoksun ve bütçenin yanlış yönetimi için teşvikler yaratan karmaşık ve maliyetli bir mali mimari üretti. Yıllarca süren kronik işsizlik, büyüme üzerinde bir engel olmaya devam eden ve genç yeteneklerin beyin göçünü teşvik eden sosyal ve ekonomik yaralar bırakmıştır.

Fırsatlar: Avrupa Yatırım Bankası ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası gibi uluslararası kalkınma kuruluşlarından artan fon, sermaye harcamalarını desteklemeli ve yerel altyapının geliştirilmesine yardımcı olmalıdır. Ülke, önümüzdeki yıllarda kamu yatırımlarını hızlandırmak için IMF finansman olanağının yenilenmesinden yararlanabilir. Önemli gecikmelere ve eşit olmayan ilerlemeye rağmen, AB entegrasyonu beklentisinin önümüzdeki yıllarda reformu teşvik eden kilit bir politika çapası olarak hareket edeceği beklenmektedir. Turizm, özellikle İslami gezginler arasında uzun vadede yüksek büyüme gösteren bir sektör olabilir.

Tehditler: İki alt devlet kuruluşu arasında ekonomik sorumlulukların süregelen parçalanması, şimdiye kadar kaydedilen yakınsama ilerlemesini tehlikeye atıyor. 2020 durgunluğu ülkenin mali ve dış dengesizliklerini daha da kötüleştirdi. Siyasi sorunlar, özel yatırımları ve dış finansman düzenlemelerini tehlikeye atmaya devam etmekte ve kamu işlerinde düzenli olarak gecikmelere neden olmaktadır.

Economy

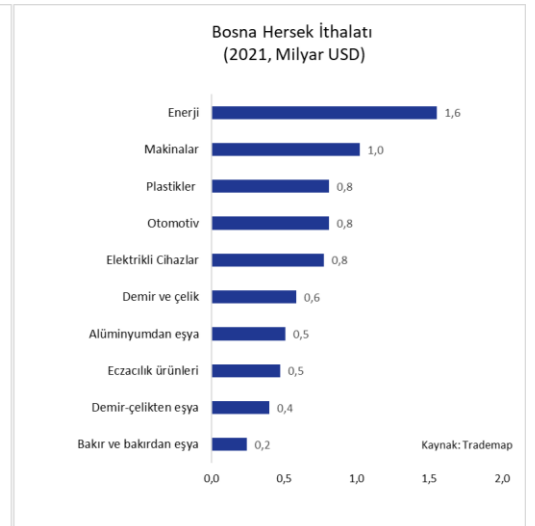
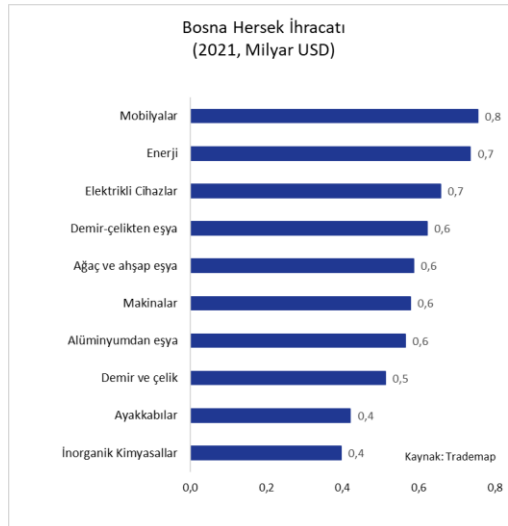
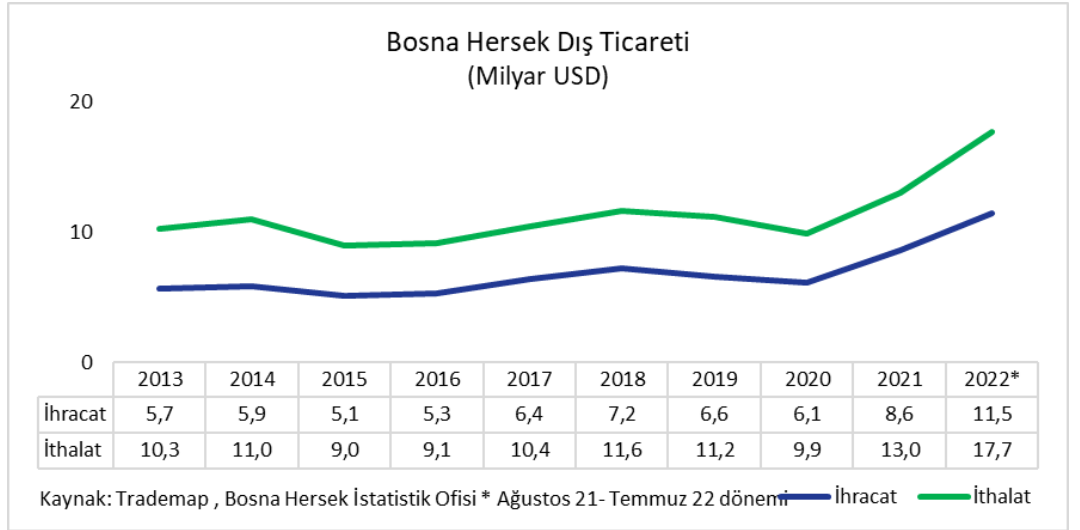
Bosna 1993 Sanayi Haritası

5. DIŞ TİCARET

Almanya, İtalya ve Hırvatistan Bosna Hersek dış ticaretinin %35'ini oluşturmaktadır. Bosna Hersek genellikle dış ticaret açığı vermektedir. 2013 yılında 16 milyar USD olan dış ticaret hacmi 2019 yılında 17,7 milyar USD seviyesine çıkmıştır. Salgının etkisiyle Bosna Hersek'in ihracatı %7, ithalatı ise %12 azalarak dış ticaret hacmi 16 milyar USD seviyesine gerilemiştir. 2021 yılında Bosna Hersek'in ihracatı bir önceki yıla göre %40 artarak 8,6 milyar USD, Bosna Hersek'in ithalatı aynı dönemde %32 artarak 13 milyar USD olmuştur.

2022 yılının ilk yedi ayında Bosna Hersek'in ihracatı bir önceki aya göre %37,5 artarak 10,5 milyar USD olurken Bosna Hersek'in ithalatı aynı dönemine göre %40,2 artarak 16,2 milyar USD olmuştur.

Bosna Hersek ihracatında mobilyalar, enerji ve elektrikli cihazlar sektörleri öne çıkarken ithalatının %12'sini enerji, %8'ini makinalar, %12'sini ise plastikler ve otomotiv sektörlerinden karşılamaktadır.

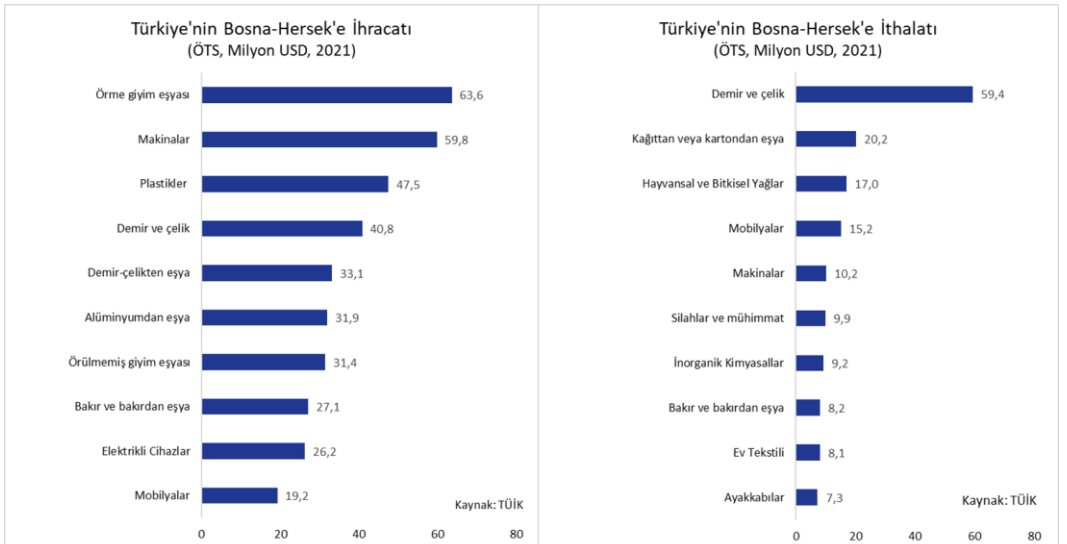
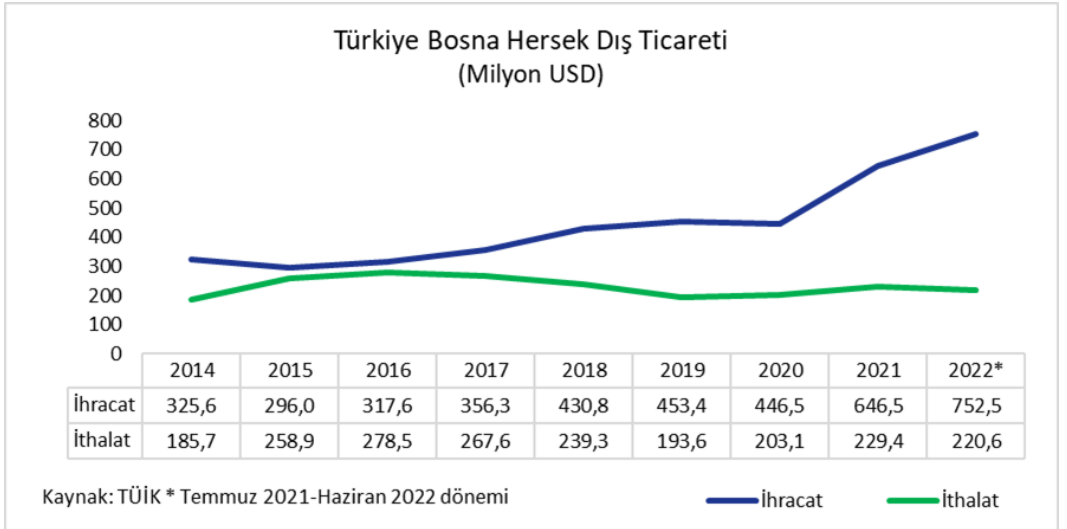

6. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye, Bosna Hersek ile dış ticaretinde net ihracatçıdır. 2015 yılında iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 550 milyon USD olurken Türkiye'nin Bosna Hersek'e ihracatı 296 milyon USD, Türkiye'nin Bosna Hersek'ten ithalatı ise 259 milyon USD olmuştur. 2021 yılına gelindiğinde Türkiye'nin Bosna Hersek'e ihracatı 647 milyon USD seviyesine yükselirken Türkiye'nin Bosna Hersek'ten ithalatı ise 229 milyon USD seviyesine gerilemiştir.

2022 yılının ilk altı ayında Türkiye'nin Bosna Hersek'e ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %36,7 artarak 395 milyon USD seviyesine çıkmış, Türkiye'nin Bosna Hersek'ten ithalatı aynı dönemde %8,1 azalarak 100 milyon USD olmuştur.

Türkiye'nin Bosna Hersek'ten ihracatında örme giyim eşyası, makineler ve plastikler sektörleri öne çıkmaktadır. Türkiye'nin Bosna Hersek'ten ithalatının ise önemli kısmını demir ve çelik, kağıttan ve kartondan eşya, hayvansal ve bitkisel yağlar ile mobilyalar sektörlerinden gerçekleşmektedir.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr